

Jordelene ved Systemet derimod har man ubetinget meget vanskelige ved at faa Dje paa, for Jordelen skulde jo netop være Prisbilligheden. Det erede Medlem har nu med en Række Tal, som sikkert ville være velkomne i mange Henseender som Materiale for Bedømmelsen af de forskellige Spørgsmaal, søgt at give os Bevis for, at man let kommer til at overdrive Betydningen af Prisbilligheden, og jeg selv har uden stor teknisk Erfaring og uden at have søgt langt omkring efter Oplysninger, paa Forhaand, ad ren praktisk Vej, dannet mig det samme Skøn, idet jeg har sagt mig selv: Hvad er det, der skal gøre det smalsporede System saa meget billigere? Der er naturligvis mange forskellige tekniske Ting at tage i Betragtning i saa Henseende; først og fremmest vil man jo kunne bortskære Enden paa Bognakserne, Enden paa Svellerne og en ubetydelig smal Strimmel Jord, men at man for øvrigt ikke skulde kunne benytte det samme Materiel, den samme Bygningsmaade, fordi man gør Sporet en halv Gang saa bredt, synes mig at sund, praktisk Fornuft kan sige en er aldeles umuligt. Det kan lade sig gøre, og vi kunne altsaa tilnærmelsesvis beholde det, det erede Medlem kaldte den gode danske Type. Jeg skal ikke sige, om den absolut er den ene praktisk brugelige, men jeg tror dog, at et System i lignende Retning, let konstrueret og beregnet paa en langsom Drift, men dog med nogenlunde rimelig Sporvidde vil være meget hensigtsmæssigt. Det erede Medlem for Holbæk Amts 3dje Valgkreds (Tauber) nævnedes som en Grund til endnu at se at holde noget paa Kosta-Systemet, at den svenske Jærnbanebestyrelse jo havde indstillet dette System til Dtagelse for offentlig Drift paa den lille Stump Jærnbane fra Kosta til Lessebo. Jeg har i Djeblirket ikke ved Haanden den Skrivelse, hvori dette staar — den er jo omdelt til os — men jeg har læst den igennem og har i alt Fald Hovedindholdet i min Grindring. Det erede Medlem har ganske vist Ret i, at Jærnbanebestyrelsen ender med at anbefale det til Hs. Maj. Kongen at give denne Tilladelse, men saa meget er sikkert, at uden at jeg skal kunne fremhæve bestemte Enkeltheder, har jeg det bestemte Indtryk, at de gøre det med betydelig Reservation, at de flere Gange paapege, at dette System jo ellers har betydelige Ulemper og Mangler. Naar de nu indstille det til Benyttelse, mener jeg ogsaa, at Grunden til, at de kunne gøre det, er særlig den, at nu ligger dette lille Stykke Jærnbane der. Spørgsmaalet vilde ubetinget stille sig noget anderledes, hvis der var Spørgsmaal om,

at der nu skulde bygges en Jærnbane, som skulde aabnes for den almindelige Trafik. Om de da vilde have gaaet til at sige: Vi anbefale at anlægge denne ny Jærnbane saaledes som den, der nu eksisterer, er to forskellige Ting; thi jeg kan godt forstaa, at man kan tage andre Hensyn, naar der nu en Gang eksisterer en saadan Jærnbane, idet man saa siger: 'Ja vel, i Guds Navn, det kan lade sig gøre; nu er den der en Gang. Vi give dem Lov til at tage nogle Folk med. Det er jo for øvrigt oplyst, hvad der er ret naturligt, at det er meget saa Passagerer og heller ikke nogen stor Godsmasse, der benytter denne Bane ud over den Trafik, som skyldes selve de private Gjere.' Det var kun det, jeg vilde gøre opmærksom paa, at den Bedømmelse, som den svenske Jærnbanebestyrelse har afgivet, altsaa maa ses noget under denne Belysning. Der er ikke Tale om noget nyt Anlæg, men kun om, at man siger, at naar der er et gammelt Anlæg, som en Gang er der og fører sin Tur alligevel, maatte det ogsaa kunne tillades det at optage den offentlige Trafik, naturligvis begrænset efter hele Banens Indretningsmaade. Med disse saa Bemærkninger vil jeg blot anbefale Forslaget, som naturligvis maa faa en nærmere Drøftelse i et Udvalg, og jeg tror i Modsatning til det erede Medlem fra Kallundborg (A. Sørensen), at det foreligger i en naturligere, sikrere og lettere gennemførlig Skikkelse i Klar, end det gjorde tidligere.

J. Scavenius: Jeg har kun ganske faa Bemærkninger at gøre til det foreliggende Forslag. Det er jo naturligt, at der ved Jærnbaneanlæg gør og maa gøre sig forskellige Interesser gældende. Købstad kan komme til at staa imod Købstad, og Købstad kan ogsaa komme til at staa imod Landet. Naar nu Forholdet er dette, at Staten selv vil anlægge en Jærnbane, bør ogsaa den tage Hensyn til de lokale Interesser, det følger af sig selv; men alligevel maa de lokale Interesser ubetinget bøje sig for de almindelige Samfundsinteresser, og naar Staten i det almenes Interesse mener, at der der eller der skal lægges en Jærnbane, behøver den ikke i nogen overhaands Grad at tage Hensyn til de enkelte Gane og de enkelte Købstæders Interesser. Men det forekommer mig, at Sagen bliver noget anderledes i det Djeblirk, der er Tale om en ren lokal Bane, bygget af private. Sa vilde de private selv bygge Banen for deres egne Penge uden at fordrø noget Tilskud af Staten, maa man vel ogsaa i dette Tilfælde sige, at Staten bør tage Hensyn til